

คำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข
เรื่อง หลักเกณฑ์ด้านสุขลักษณะและมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ
สำหรับสถานประกอบกิจการการสะสมวัตถุหรือสิ่งของที่ชำรุด ใช้แล้วหรือเหลือใช้
พ.ศ. ๒๕๖๘

โดยสมควรให้มีคำแนะนำกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพเกี่ยวกับสถานประกอบกิจการสะสมวัตถุหรือสิ่งของที่ชำรุด ใช้แล้วหรือเหลือใช้ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อให้ผู้ดำเนินกิจการปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลสภาพ หรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินการ และมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ ให้เหมาะสมตามหลักวิชาการ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ (๓) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ คณะกรรมการสาธารณสุขในคราวประชุม ครั้งที่ ๑๕๐-๒/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๘ จึงได้มีมติออกคำแนะนำต่อราชการส่วนท้องถิ่นในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อควบคุมสถานประกอบกิจการ และแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นเพื่อกำกับดูแลสถานประกอบกิจการ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในคำแนะนำนี้

“การสะสมวัตถุหรือสิ่งของที่ชำรุด ใช้แล้วหรือเหลือใช้” หมายความว่า การเก็บสะสมหรือการรับซื้อวัตถุหรือสิ่งของที่ชำรุด ใช้แล้ว หรือเหลือใช้ เช่น แก้ว กระจก พลาสติก โลหะ อะลูมิเนียม รวมทั้งซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่นำมาสะสม ปรับแต่ง คัดแยก แปรสภาพ หรือถอดแยกชิ้นส่วน ในลักษณะที่เป็นการค้า

“ซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงชิ้นส่วนหรือส่วนหนึ่งของผลิตภัณฑ์ดังกล่าว ที่หมดอายุการใช้งาน ชำรุดหรือเสื่อมสภาพ หรือไม่เป็นที่ต้องการอีกต่อไป

“สถานประกอบกิจการ” หมายความว่า สถานที่ที่ใช้ประกอบกิจการ สะสมวัตถุหรือสิ่งของที่ชำรุด ใช้แล้ว หรือเหลือใช้

ข้อ ๒ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมสถานประกอบกิจการ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นควบคุมสถานประกอบกิจการและให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาอนุญาตประกอบกิจการตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามกฎหมายกระทรวงควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ และคำแนะนำนี้ประกอบด้วย

ข้อ ๓ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับสถานที่ตั้งและสุขลักษณะอาคารประกอบกิจการ ควรมีลักษณะดังนี้

๓.๑ สถานประกอบกิจการต้องตั้งอยู่ห่างจากศาสนสถาน โรงพยาบาล สถานศึกษา สถานเลี้ยงเด็ก สถานดูแลผู้สูงอายุหรือผู้ป่วยพักฟื้นหรือผู้พิการ หรือสถานที่อื่นใดที่ต้องมีการคุ้มครองสุขภาพของประชาชนเป็นพิเศษ ซึ่งจะต้องไม่อยู่ในระยะที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน หรือมีระบบป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนที่มีประสิทธิภาพ และไม่ก่อให้เกิดเหตุรำคาญ

๓.๒ อาคารมีความมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย แสงสว่างเพียงพอ มีการระบายอากาศที่เหมาะสม ผนัง เพดาน ทำด้วยวัสดุทนไฟ คงทน พื้นเป็นคอนกรีตหรือวัสดุที่สามารถป้องกันการรั่วซึมของสารมลพิษ พื้นเรียบ ทำความสะอาดง่าย ไม่ดูดซึมน้ำ ทนทานต่อสารเคมี และไม่มีน้ำขัง

๓.๓ จัดแบ่งพื้นที่ดำเนินการให้เป็นสัดส่วนเหมาะสม และเพียงพอ เช่น พื้นที่จัดเก็บวัตถุดิบหรือสิ่งของที่ชำรุด ใช้แล้วหรือเหลือใช้ พื้นที่ถอดแยกซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พื้นที่จัดเก็บของเสียอันตรายที่เกิดจากการประกอบกิจการ พื้นที่จัดเก็บเครื่องมือและอุปกรณ์ พื้นที่จัดเก็บชิ้นส่วนเพื่อรอจำหน่าย โดยคำนึงถึงปริมาณและการใช้พื้นที่อย่างปลอดภัย รวมทั้งมีการป้องกันการแพร่กระจายของฝุ่นผงโลหะ และการชะล้างของน้ำฝน

ข้อ ๔ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุขลักษณะเครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ ควรมีลักษณะดังนี้

๔.๑ เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ จัดเก็บให้เป็นระเบียบ เครื่องจักรติดตั้งในลักษณะที่แข็งแรง มั่นคง ปลอดภัย การจัดวางเครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ เช่น อุปกรณ์ยกวัตถุ รถเข็น รถยก สายพานลำเลียง ต้องจัดให้เป็นระเบียบ ไม่กีดขวางทางเดิน มีระบบป้องกันอันตรายจากเครื่องจักรในขณะปฏิบัติงาน เช่น การติดตั้งสายดิน ปุ่มฉุกเฉิน พร้อมทั้งมีคู่มือการใช้งาน และมีการตรวจสอบบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดี

๔.๒ การขนย้ายวัตถุ สิ่งของที่ชำรุด ใช้แล้วหรือเหลือใช้ การถอดแยกซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ต้องใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสมและปลอดภัย เช่น เครื่องเจียร เครื่องปอกสายไฟ เครื่องตัดเหล็ก เครื่องดูดเก็บสารทำความเย็นจากการถอดแยกตู้เย็นหรือเครื่องปรับอากาศ และมีภาชนะรวบรวมของเสียที่มีสถานะเป็นของเหลวจากการถอดแยกคอมเพรสเซอร์ (Compressor)

ข้อ ๕ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะการเก็บสะสมวัตถุหรือสิ่งของที่ชำรุด ใช้แล้วหรือเหลือใช้ ควรมีลักษณะ ดังนี้

๕.๑ การจัดเก็บวัตถุสิ่งของ เช่น กระจก แก้ว โลหะ พลาสติก จัดวางให้เป็นระเบียบ และแยกหมวดหมู่ตามประเภทของวัตถุ โดยมีความสูงเหมาะสมกับวัตถุแต่ละประเภท มีความปลอดภัย และไม่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์และแมลงนำโรค และติดป้ายแสดงประเภทของวัตถุ

๕.๒ การจัดเก็บของเสียอันตรายที่เกิดจากการประกอบกิจการ วัตถุอันตราย วัตถุที่ติดไฟได้ง่าย และวัตถุที่มีสารกัดกร่อนเป็นสารประกอบ เช่น ซากแบตเตอรี่ ควรแยกเก็บเป็นสัดส่วนชัดเจนและเก็บให้ห่างจากแหล่งกำเนิดประกายไฟและแหล่งกำเนิดความร้อน เพื่อป้องกันอัคคีภัย

๕.๓ การจัดเก็บของเสียอันตรายที่มีสถานะเป็นของเหลว น้ำมันใช้แล้ว ให้จัดเก็บในภาชนะบรรจุที่แข็งแรง ไม่แตกง่าย มีความเหมาะสมในการจัดเก็บของเสียอันตรายแต่ละประเภท และควรแยกเก็บไว้ในห้องเก็บโดยเฉพาะ

๕.๔ สถานประกอบการที่มีการถอดแยกซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ให้จัดเก็บซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

๕.๔.๑ ซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ขนาดใหญ่ เช่น ตู้เย็น เครื่องปรับอากาศ เครื่องซักผ้า ไม่ควรวางซ้อนกัน หรือหากจัดเก็บบนชั้นวาง ชั้นวางต้องมั่นคงแข็งแรง และไม่วางซ้อนกันจนเกิดความเสียหายจากการหล่นทับได้ง่าย

๕.๔.๒ ซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ขนาดกลางและขนาดเล็ก เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ กล้องถ่ายรูป แบตเตอรี่ ให้จัดเก็บในภาชนะบรรจุ เช่น กล่องพลาสติก กล่องกระดาษ ถังขนาดใหญ่ โดยต้องไม่บรรจุในภาชนะหรือไม่ให้มีส่วนล้ำออกนอกภาชนะบรรจุนั้น และติดฉลากระบุ

รายละเอียด สำหรับโทรทัศน์และคอมพิวเตอร์ ให้จัดเก็บแยกตามประเภทจอ เช่น จอภาพหลอดรังสีแคโทด (Cathode Ray Tube : CRT) จอภาพพลาสมา (Plasma) หากจัดเก็บบนชั้นวาง ชั้นวางต้องมั่นคงแข็งแรง และไม่วางซ้อนกันจนเกิดความเสี่ยงจากการหล่นทับได้ง่าย

๕.๔.๓ อุปกรณ์ต่อพ่วงที่ติดมากับซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น สายไฟ สายเคเบิล แบตเตอรี่ที่ถอดแยกได้ ให้แยกประเภทวัตถุและจัดเก็บในภาชนะบรรจุ เช่น กล่องพลาสติกหรือกล่องกระดาษขนาดใหญ่ ตะแกรงเหล็ก ผนังขนาดใหญ่ โดยต้องไม่บรรจุสิ่งของหรือไม่ให้มีส่วนล้าออกนอกภาชนะบรรจุ และติดฉลากระบุรายละเอียด

๕.๔.๔ ชิ้นส่วนซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ถอดแยกแล้ว ให้จัดเก็บโดยแบ่งตามประเภท เช่น แก้ว พลาสติก โครไมียม เหล็ก อะลูมิเนียม ทองแดง สายไฟแผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์ จอภาพหลอดรังสีแคโทด (Cathode Ray Tube : CRT) จอภาพพลาสมา (Plasma)

๕.๔.๕ ซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่แตกหักเสียหาย ให้ทำการห่อด้วยวัสดุที่เหมาะสม จัดเก็บในภาชนะบรรจุที่ปลอดภัย ติดฉลากระบุรายละเอียด โดยภาชนะบรรจุที่เป็นกล่องหรือถัง ต้องทำจากวัสดุ ที่แข็งแรง ทนทาน ไม่รั่วซึม มีฝาปิดมิดชิด สามารถป้องกันสัตว์และแมลงพาหะนำโรคได้ ขนาดเหมาะสม สามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวก ภาชนะบรรจุที่เป็นถุง ต้องทำจากพลาสติกหรือวัสดุอื่นที่มีความเหนียว ทนทาน ไม่ฉีกขาดง่าย ไม่รั่วซึม ขนาดเหมาะสม และสามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวก

ข้อ ๖ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดการมลพิษ ของเสีย และการป้องกันเหตุรำคาญ ควรมีลักษณะดังนี้

๖.๑ มีมาตรการป้องกันควบคุมกลิ่น ไอสารเคมี ฝุ่นละออง เขม่า คาร์บอน จากการประกอบกิจการ มิให้เกิดผลกระทบจนเป็นเหตุรำคาญหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานและประชาชนที่อยู่อาศัย ในบริเวณใกล้เคียง และให้เป็นไปตามค่ามาตรฐานที่กฎหมายกำหนด

๖.๒ มีมาตรการป้องกันเสียงดังจากกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานประกอบกิจการ เช่น การขนถ่าย ขนย้าย คัดแยกวัตถุหรือสิ่งของที่ชำรุด ใช้แล้วหรือเหลือใช้ และต้องควบคุมระดับเสียงให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดและไม่ก่อเหตุรำคาญ

๖.๓ มีการจัดการน้ำเสียอย่างเหมาะสม เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ไม่ก่อให้เกิดเหตุรำคาญ และผลกระทบต่อชุมชน

๖.๔ เศษซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์จากการถอดแยก เศษซากที่แตกหักเสียหาย สารทำความเย็นและน้ำมันจากการถอดแยกตู้เย็น เครื่องปรับอากาศ และคอมเพรสเซอร์ ต้องรวบรวม และนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๖.๕ ห้ามเผาซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ภาชนะบรรจุสารอันตรายที่ใช้แล้ว สายไฟ โคมไฟ ยาง และวัสดุเหลือใช้อื่น ๆ เพื่อป้องกันปัญหาฝุ่นละออง เขม่า คาร์บอน ไอสารเคมี และสารมลพิษที่เกิดจากการเผา

ข้อ ๗ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการสุขาภิบาล ควรมีลักษณะดังนี้

๗.๑ รวบรวมและคัดแยกมูลฝอยอย่างถูกสุขลักษณะ โดยมีภาชนะรองรับมูลฝอยที่เหมาะสม และเพียงพอกับปริมาณและประเภทมูลฝอย มีการทำความสะอาดภาชนะและบริเวณที่เก็บภาชนะอยู่เสมอรวมทั้งนำไปกำจัดอย่างถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

๗.๒ มีน้ำดื่มสะอาด สำหรับผู้ปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ โดยลักษณะการจัดบริการน้ำดื่ม ต้องไม่ก่อให้เกิดความสกปรกหรือมีการปนเปื้อน

๗.๓ มีห้องน้ำ ห้องส้วม อ่างล้างมือพร้อมสบู่ ที่สะอาดและมีจำนวนเพียงพอ

๗.๔ จัดให้มีการระบายน้ำที่เหมาะสม ไม่มีน้ำท่วมขัง ในกรณีที่มีการระบายน้ำลงสู่ท่อสาธารณะ ให้มีตะแกรงสำหรับดักมูลฝอยและต้องดูแลไม่ให้เกิดการอุดตัน

๗.๕ มีการป้องกัน ควบคุม กำจัดสัตว์และแมลงนำโรคอย่างถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล

ข้อ ๘ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน ควรมีลักษณะดังนี้

๘.๑ มีมาตรการความปลอดภัยในการทำงาน ตรวจสอบระบบไฟฟ้า สายไฟให้อยู่ในสภาพดี ปลอดภัย ติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันไฟฟ้าดูดหรือลัดวงจร และมีเครื่องดับเพลิงหรืออุปกรณ์ป้องกันและระงับอัคคีภัย อยู่ในสภาพดีและพร้อมใช้งาน และมีหมายเลขโทรศัพท์ติดต่อในกรณีฉุกเฉิน

๘.๒ ผู้ปฏิบัติงานสวมใส่ชุดปฏิบัติงานและอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลที่เหมาะสม ตามลักษณะการปฏิบัติงาน เช่น แว่นตา หน้ากากนิรภัย ถุงมือ หน้ากากป้องกันฝุ่นและสารเคมี รองเท้าหุ้มข้อ

๘.๓ กรณีสถานประกอบกิจการมีการถอดแยกซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ควรมีชุดอุปกรณ์สำหรับดูดซับสารเคมี ชุดอุปกรณ์สำหรับทำความสะอาดสารตะกั่วและสารปรอทที่อาจรั่วไหลจากซากผลิตภัณฑ์ประเภทหลอดไฟ จอโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์

๘.๔ มีสถานที่และอุปกรณ์ชำระร่างกายที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถชำระล้างร่างกายได้ทันที กรณีที่มีการสัมผัสสารเคมี

๘.๕ มีตู้ยาพร้อมเวชภัณฑ์ในการปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่พร้อมใช้งานตลอดเวลา

๘.๖ ให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับสุขอนามัย ความปลอดภัยในการทำงาน การป้องกัน อุบัติเหตุและอัคคีภัย หรือการป้องกันอันตรายจากสารเคมีและวัตถุอันตราย และมีป้ายเตือนหรือข้อปฏิบัติในการทำงาน แสดงให้เห็นชัดเจน

๘.๗ มีการตรวจสุขภาพประจำปีตามปัจจัยเสี่ยงแก่ผู้ปฏิบัติงาน ตามกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

(นายพงศธร พอกเพิ่มดี)

รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาการสาธารณสุข

ประธานกรรมการสาธารณสุข